

اصلاحات ارضی با اراده و دستور ایالات متحده

۱۵ اردیبهشت ۱۳۹۵ ساعت ۱۶:۵۲

طرح اصلاحات ارضی در ایران در حقیقت همان طرح اتحاد برای پیشرفت کندی برای جلوگیری از قیامهای مردمی در جهان سوم بر ضد آمریکا بود که در ایران به صورت اصلاحات ارضی و انقلاب سفید و سپس در شیلی تحت عنوان «اتحاد برای آزادی» به منظور جلوگیری از پیروزی سالوادرو آلنده در انتخابات عمومی سال ۱۹۶۴ به مرحله ی اجرا گذاشته شد.

جوان و تاریخ- تاریخ شفاهی

از جمله طرح هایی که شاه با تبلیغات بسیار به اجرای آن پرداخت و تلاش کرد تا بدان وسیله قدرت خود را تثبیت کند و در مقابل زمینداران به عنوان یکی از گروه های قدرتمند و ثروتمند در جامعه ایران را به حاشیه ببرد، اصلاحات ارضی است. او این طرح را در قالبی یکی از اصول انقلاب سفید به اجرا گذاشت. شاه تلاش کرد تا نشان دهد که این طرح ناشی از ایده ها و مدیریت اوست. اما آنچه در زیر می آید نشان می دهد حتی این طرح نیز به خواست و اراده آمریکایی ها در ایران اجرا شد:

«سفر پرزیدنت آیزنهاور به هند از ۱۰ تا ۱۴ دسامبر ۱۹۵۹ (۱۸ تا ۲۲ آذر ماه ۱۳۳۸) از جهت توصیه های مشخص دولت وقت آمریکا به حکومت ایران حائز اهمیت فراوان است. در این سفر پرزیدنت آیزنهاور با تاملات و تفکرات نهرو، نخست وزیر هند، آشنا شد، که چند ماه پیش تر (شهریور ۱۳۳۸) به ایران رفته بود و با محمدرضاشاه پهلوی، دکتر منوچهر اقبال و شماری از مقامات بلندپایه به بحث و گفتگو نشستند و ظاهراً به این نتیجه رسیده بود که اصلاحات ارضی راه گشای مشکلات ایران است و از این راه دولت ایران می تواند پایگاه اجتماعی خود را توسعه دهد و به ثبات سیاسی و اقتصادی دست یابد. شواهد نشان می دهد که آیزنهاور به شدت مجذوب فکر و توصیه نهرو شده بود، تا آنجایی که تصمیم گرفت در سفر به ایران این فکر را با شاه در میان بگذارد و به عنوان پشت بند «پیشنهادهای دیگرش» ارائه دهد. در تاریخ ۱۴ دسامبر ۱۹۵۹ (۲۲ آذرماه ۱۳۳۸) رئیس جمهور آمریکا، برای یک توقف ۶ ساعته، از دهلی نو وارد تهران شد. او طی بیاناتی در مجلس شورای ملی، ضمن اشاره به اهمیت روابط ایران و ایالات متحده، لزوم استقرار صلح، عدالت، آزادی و پیشرفت اقتصادی و اجتماعی را تاکید نمود و به شاه و دولت ایران یادآور شد که تنها با تکیه به قدرت نظامی نمی توان به صلح و عدالت دست یافت. ضمناً در گفتگوی خصوصی اش با شاه مسئله اصلاحات ارضی را به عنوان شاه بیت طرح اصلاحات اقتصادی- اجتماعی ایران پیش کشید.» [۱]

محمد رضا پهلوی و کندی رئیس جمهور آمریکا

بدین ترتیب و بر اساس خاطرات علی امینی -کسی که اصلاحات ارضی در دولت او و به وسیله وزیر نام آور وی، ارسنجانی- اجرا شد می توان به این نتیجه رسید که آمریکایی ها تا چه حد در اجرای این طرح تاثیرگذار بودند. بعدها و با روی کار آمدن جان اف کندی در ایران فشارها بر اجرای این طرح بیشتر و بیشتر شد و شاه که از دموکراتها بیشتر می ترسید و از آنان دل خوشی نداشت، تن به اجرای این طرح داد. این طرح گره برداری شده و برگرفته از غرب، با انتقادات بسیاری مواجه شد. اگرچه رژیم پهلوی تلاش کرد تا نشان دهد این ایده با استقبال گسترده مردم مواجه شده است. رژیم همچنین تلاش کرد تا همه مخالفین طرح را به عنوان مرتجعین معرفی نموده و به نفی و نقد آنها بپردازد. اما آنچه در این میان مهم می نمود آن بود که حکومت حتی در اجرای ایده هایی چون اصلاحات ارضی نیز نمی توانست مستقل از آمریکا عمل کند.

علی امینی مهره ی آمریکا برای اجرای اصلاحات ارضی در ایران

پی نوشت ها:

[لدا](#) ایرج امینی، بر بال بحران: زندگی سیاسی علی امینی، تهران، نشر ماهی، ۱۳۸۸، چاپ سوم، ص ۱۶۸

